

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

FOB 2025-6

Breve til mindreårige og forældremyndighedsin- dehavere på gymnasie- området

Resumé

27. maj 2025

Ombudsmanden undersøgte Styrelsen for Undervisning og Kvalitets praksis for, hvem der i sager om bl.a. elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser fik meddelelse om afgørelsen i tilfælde, hvor mindreårige er parter.

Familieret

331.9

Styrelsens sædvanlige praksis var, at styrelsen adresserede og sendte afgørelsen (alene) til den mindreårige, selvom der var en forældremyndighedsindehaver. I nogle tilfælde orienterede styrelsen forældremyndighedens indehaver i en mail om, at der samme dag var sendt en afgørelse til den mindreårige.

Forvaltningsret

113.1

Forvaltningsret

113.2

Det var ombudsmandens opfattelse, at denne praksis ikke var i overensstemmelse med forældreansvarsloven og de almindelige forvaltningsretlige regler om meddelelse af afgørelser og legal partsrepræsentation.

Forvaltningsret

2.3

Forældremyndighedsindehavere er legale partsrepræsentanter for børn og unge under 18 år – også når disse er partshabile. At en mindreårig er partshabil, indebærer således som udgangspunkt, at både den mindreårige og forældremyndighedsindehaverne kan udøve partsbeføjelser. Det må myndighederne indrette sagsbehandlingen efter. Det betyder bl.a., at myndighederne som udgangspunkt må adressere såvel forældremyndighedsindehaverne som den mindreårige part samtidig, hvis den mindreårige er partshabil.

Forvaltningsret

9

Ombudsmanden anførte, at dette ikke alene gælder meddelelse om selve afgørelsen i en sag, men også anden relevant kommunikation om sagen.

(Sag nr. 25/01944)

I det følgende gengives ombudsmandens udtalelse om sagen:

1. Sagens baggrund og min undersøgelse

Folketingets Ombudsmand indledte den 12. december 2024 under henvisning til § 17, stk. 2, i lov om Folketingets Ombudsmand to undersøgelser af egen drift – dels af elevfordelingen på de gymnasiale ungdomsuddannelser, dels af Styrelsen for Undervisning og Kvalitets praksis for, hvem der får meddelelse om afgørelsen i sager, hvor mindreårige er parter. Baggrunden for undersøgelserne var en konkret klagesag.

Børne- og Undervisningsministeriet har i et brev af 25. marts 2025 sendt et høringsvar om den undersøgelse, der vedrører styrelsens praksis for meddelelse af afgørelsen i sager med mindreårige parter. Ministeriet har indhentet en udtalelse af 20. januar 2025 fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Dette brev angår denne undersøgelse.

Børne- og Undervisningsministeriet vil modtage et særskilt svar på ministeriets brev af 7. april 2025 med bilag vedrørende den anden undersøgelse, der angår elevfordelingen på de gymnasiale ungdomsuddannelser.

2. Retsgrundlag

2.1. Kommunikation med borgerne

Det følger af almindelige forvaltningsretlige regler, at en afgørelse skal meddeles afgørelsens adressat og eventuelle andre parter i sagen. Afgørelsen bør normalt kommunikeres direkte fra myndigheden til parten i sagen og ikke sendes eller meddeles til parten ad omveje.

Partsbegrebet omfatter typisk afgørelsens adressat(er). Jeg henviser til [overblik #3](#) om partsbegrebet i Myndighedsguiden på ombudsmandens hjemmeside.

I situationer, hvor der er en partsrepræsentant, vil myndigheden normalt efter almindelige forvaltningsretlige principper være forpligtet til at kommunikere direkte med den pågældende partsrepræsentant.

Jeg henviser til sagen [FOB 2022-13](#), særligt pkt. 2.2 (på ombudsmandens hjemmeside), som indeholder henvisninger til relevant litteratur og praksis. Jeg henviser endvidere til ombudsmandens [nyhed af 17. januar 2023](#) med omtale af ombudsmandens sager nr. 22/03423 og 22/04684.

2.2. Repræsentation af mindreårige

Børn og unge under 18 år kan på samme måde som myndige personer være parter i en afgørelsessag. Derudover kan forældremyndighedsindehaverne selvstændigt have partsstatus i en sag om barnets forhold.

I forlængelse af spørgsmålet om et barns partsstatus opstår spørgsmålet om retten til at udøve barnets partsbeføjelser, herunder om barnet selv er parts-habilt.

Børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, og forældremyndighedsindehaverne skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov. Det fremgår af § 1 a og § 2, stk. 1, i forældreansvarsloven (lovbekendtgørelse nr. 1768 af 30. november 2020). Samtidig giver bestemmelsen i forældreansvarsloven forældremyndighedsindehaverne ret til at repræsentere barnet f.eks. over for offentlige myndigheder. Forældremyndighedsindehaverne har herved stilling som legale repræsentanter til at udøve barnets rettigheder.

Børn og unge anses samtidig selv for at være partshabile, hvis de skønnes at have fornøden modenhed til at kunne udøve beføjelserne. Udenfor de lovregulerede tilfælde vil børn, der er fyldt 15 år, som udgangspunkt være partshabile, men også børn under den alder kan være partshabile efter en konkret bedømmelse.

At en mindreårig anses for at være partshabil, ændrer ikke ved forældremyndighedsindehavernes status som legale repræsentanter, medmindre der er hjemmel til at afskære den pågældende fra at udøve beføjelserne. Myndigheden må derfor i de tilfælde, hvor en mindreårig er partshabil, og hvor forældremyndighedsindehaverne således ikke alene varetager den mindreåriges interesser som legal partsrepræsentant, indrette sagsbehandlingen efter, at både den mindreårige og forældremyndighedsindehaverne kan udøve partsbeføjelser, f.eks. ved at foretage partshøring af både den mindreårige og forældremyndighedsindehaverne.

Jeg henviser til Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer, 2. udgave (2021), s. 318-320, og Niels Fenger (red.), Forvaltningsret, 1. udgave (2018), s. 104 og 609 (Niels Fenger). Jeg henviser desuden til sagen [FOB 2022-13](#), særligt pkt. 2.1 (1. afsnit) og pkt. 2.2 i udtalelsen, og til [FOB 2019-29](#), særligt pkt. 4.2.2 i udtalelsen. Jeg henviser endvidere til ombudsmandens [nyhed af 17. januar 2023](#) med omtale af ombudsmandens sager nr. 22/03423 og 22/04684.

De nævnte sager og nyheden er alle offentliggjort på ombudsmandens hjemmeside.

3. Myndighedernes svar

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har i udtalelsen af 20. januar 2025 oplyst, at ikke-myndige ansøgere til de gymnasiale ungdomsuddannelser alt-overvejende er 15-17 år og derfor må antages at være partshabile.

Det er styrelsens sædvanlige praksis i klager om elevfordeling, at styrelsen adresserer og sender afgørelser (alene) til den mindreårige ansøger eller klager, selvom der er en forældremyndighedsindehaver.

I tilfælde hvor forældremyndighedsindehaveren står som (med)underskriver af en klage, og hvor styrelsen er bekendt med en mailadresse på denne, vil styrelsen tillige sende en mail til forældremyndighedsindehaveren, når sagen afgøres. I denne mail orienterer styrelsen forældremyndighedens indehaver om, at der samme dag er sendt en afgørelse til den mindreåriges e-Boks.

Denne praksis følges som udgangspunkt også for elevklagesager vedrørende studie- og ordensreglerne på ungdomsuddannelsesområdet.

Styrelsen vil dog på baggrund af ombudsmandens henvendelse undersøge muligheden for at etablere en praksis, hvorved afgørelser vedrørende unge i alderen 15-17 år sendes med sikker post direkte til såvel den unge som forældremyndighedsindehaveren.

Børne- og Undervisningsministeriet har i sin udtalelse af 25. marts 2025 anført bl.a. følgende:

”Det forhold, at der i lovgivningen (...) er fastlagt, at partskompetence til at klage over en afgørelse vedrørende en mindreårige kan udøves såvel af den mindreårige selv som af forældremyndighedsindehaveren, indebærer i sig selv ikke en fravigelse af de almindelige regler for kommunikation med borgerne, hvorefter en afgørelse normalt bør kommunikeres direkte fra myndigheden til parten og ikke sendes ad omveje.

Heraf følger, at udgangspunktet må være, at der sker samtidig orientering til såvel den mindreårige part som forældremyndighedsindehaveren, hvis vedkommende har status som legal repræsentant.

...

Det bemærkes, at ved tilrettelæggelsen af en procedure for orientering af forældremyndighedsindehaveren, hvis vedkommende har status som legal repræsentant, bør inddrages § 4 a, i lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lovbekendtgørelse nr. 5 af 06. januar 2025.

Det bemærkes, at ovenstående ikke alene vedrører meddelelse af selve afgørelsen i sagen, men også anden kommunikation om sagen.

...

Børne- og Undervisningsministeriet har (...) gjort styrelsen bekendt med det (...) ovenfor anførte og bedt styrelsen inddrage det i sine overvejelser. Ministeriet har endvidere bedt styrelsen om at redegøre for sine overvejelser over for ministeriet inden den 1. oktober 2025, herunder hvornår en eventuel løsning for orientering af forældremyndighedsindehavere kan være implementeret.

Ministeriet vil derefter orientere Folketingets Ombudsmand om resultatet af Styrelsen for Undervisning og Kvalitets overvejelser."

4. Min vurdering

Forældremyndighedsindehavere er legale partsrepræsentanter for børn og unge under 18 år – også når disse er partshabile. At en mindreårig er parts-habil, indebærer således som udgangspunkt, at både den mindreårige og forældremyndighedsindehaverne kan udøve partsbeføjelser. Det må myndighederne derfor i disse tilfælde indrette sagsbehandlingen efter, jf. ovenfor under pkt. 2.

Det betyder bl.a. – som ministeriet også er inde på – at myndighederne som udgangspunkt må adressere såvel forældremyndighedsindehaverne som den mindreårige part samtidig, hvis den mindreårige er partshabil.

Det gælder ikke alene meddelelse om selve afgørelsen i en sag, men også anden relevant kommunikation om sagen.

På den baggrund er det efter min opfattelse ikke i overensstemmelse med forældreansvarsloven og de almindelige forvaltningsretlige regler om meddelelse af afgørelser og legal partsrepræsentation, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet alene meddeler afgørelsen i en klagesag til den mindreårige.

Det er i den forbindelse som udgangspunkt heller ikke tilstrækkeligt at sende forældremyndighedsindehaverne en besked om, at styrelsen har sendt en afgørelse til den mindreårige.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har oplyst, jf. pkt. 3 ovenfor, at styrelsen vil undersøge muligheden for at etablere en praksis, hvorved afgørelser vedrørende unge i alderen 15-17 år sendes med sikker post direkte til den unge såvel som til forældremyndighedsindehaveren. Det står mig ikke klart,

om styrelsens nuværende praksis har sammenhæng med, hvad styrelsens it-systemer kan understøtte.

Det er imidlertid en myndigheds ansvar at sikre, at dens sagsbehandling, herunder ved brug af it-systemer, understøtter lovgivningsmæssige og forvaltningsretlige krav. Jeg henviser til [FOB 2023-34](#) og [FOB 2022-13](#) og [overblik #13](#) om generelle forvaltningsretlige krav til offentlige it-systemer i Myndighedsguiden, alle på ombudsmandens hjemmeside. Hvis et it-system ikke i sig selv understøtter de forvaltningsretlige krav, skal myndigheden sikre, at kravene opfyldes på anden måde, herunder ved manuel sagsbehandling.

Jeg går ud fra, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vil tilrettelægge sin administration og sagsbehandling i overensstemmelse med det, der er anført ovenfor.

Jeg beder Børne- og Undervisningsministeriet om senest den 1. november 2025 at underrette mig om, hvad det anførte har givet ministeriet og styrelsen anledning til, herunder i en eventuel periode frem til en it-løsning.

Jeg har sendt en kopi af dette brev til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.